

«MOTTAKERNAVN»

«ADRESSE»

«POSTNR» «POSTSTED»

Trondheim, 25.06.2021

Dykkar ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2021/4522

Sakshandsamar:
Johan Danielsen

Avgjerd i klagesak - klage på løyve til utsetting av sitkagran (*Picea sitchensis*) i på gnr./bnr. 190/4-5 i Tysvær kommune, Rogaland fylke

Vi viser til klage dagsett 22.03.2021 frå Naturvernforbundet, SABIMA og WWF (klager) på Statsforvaltaren i Rogaland sitt vedtak av 04.03.2021.

Vedtak

Miljødirektoratet stadfester Statsforvaltaren i Rogaland sitt vedtak gjort 04.03.2021, jf. forvaltningslova § 34 fjerde ledd. Torger Nessa får løyve til utsetting av sitkagran 9500 sitkagran (*Picea sitchensis*) til skogproduksjon på 31,5 daa på området som er kartfesta i søknad, på gnr./bnr. 190/4-5 i Tysvær kommune, jf. forskrift 25. mai 2012 nr. 460 om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål §§ 5 og 7. Vilkåra i løyve frå Statsforvaltaren gjeld.

Vedtaket er endeleg og kan ikkje klagast vidare, jf. forvaltningslova § 28 tredje ledd.

Sakens bakgrunn

Torger Nessa (søker) søkte 21.10.2020 om å løyve til å sette ut 9500 sitkagran (*Picea sitchensis*) til skogproduksjon på 31,5 daa på gnr./bnr. 190/4-5 i Tysvær kommune. Statsforvaltaren i Rogaland ga 06.08.2020 løyve til utplantinga.

Naturvernforbundet, SABIMA og WWF klaga på vedtaket den 22.03.2021. Statsforvaltaren opprettheldt vedtaket og sendte 29.04.2021 klagesaka til endeleg avgjerd hos Miljødirektoratet.

Merknader frå klager

Klager meiner at vedtaket om å gje løyve til utsetting er feil og må gjerast om til avslag på grunn av:

- Det er stor fare for spreiding av sitkagran til trelause område i fjellet 1-2 km frå plantefelta og tiltaka mot slik spreiding må klaggjerast
- Dei opne områda kring plantefelta er slik klager forstår det sameige og det kan vere vanskeleg å få løyve til fjerning av langdistansespreidd sitkagran
- Sitkagran vil gjere at attgroing av opne areal går fortare og slik auke problemet med at arter som treng slike område forsvinn
- Hjorteskadeproblematikk er ikkje et argument for å plante sitkagran

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | **Telefon:** 73 58 05 00

E-post: post@miljodir.no | **Internett:** www.miljodirektoratet.no | **Organisasjonsnummer:** 999 601 391

Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo

Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

- Liten spreiring frå eksisterande bestand kan skuldast frømateriale frå Nord-Amerika og bestand etablert med norskproduserte frø kan gje andre resultat
- Det er ikkje rett å legge vekt på karbonfangst i positiv retning då det er svært omdiskutert om kva for reknestykke som er rett på dette område
- Det må avklarast om solblom framleis finst i område

Statsforvaltarens vurdering

Vilkåra for klage, er slik Statsforvaltaren ser det oppfylt både i forhold til klageinteresse og tidsfrist.

I løyve gjeven 04.03.2021 legg Statsforvaltaren vekt på:

- Det søkast om å plante sitkagran etter hogst av bestand med same art
- Plantefeltet er omgitt av et område prega av skogproduksjon og jordbruksareal med eksisterande bestand av sitkagran, norsk gran og lerk. Det er slik liten fare for kortdistansespreiing
- Det er registra slike naturverdiar:
 - Indre Kvam vest som er registrert som rik sump- og kjeldeskog klassifisert som svært viktig (A-verdi)
 - Øvrabø som er registrert som naturbeitemark lokalt viktig (C-verdi)
 - Ask (*Fraxinus excelsior*, VU)
 - Hårkrinlav (*Parmotrema crinitum*, VU) i tilknytning til hagemarka Indre Kvam Nord
- Areal som er ønskt planta er av høg bonitet og eignar seg godt til skogproduksjon med treslag som kan utnytte produksjonsevna
- Det er god vegtilgang og det vil ikkje krevje nye investeringar i veg for å hente ut tømmeret i framtida
- Å plante med eit treslag som kan utnytte produksjonspotensialet vil kunne gje betre verdiskaping for skogeigar og samfunnet
- Planting gir positiv klimaeffekt med binding av karbon i trevirket
- Alternativet til å plante sitkagran vil vere å plante vanleg gran som truleg vil redusere produksjonen og økonomien på arealet. På høge bonitetar har sitkagran omkring dobbel så stor produksjon som gran

Statsforvaltaren finn at utplanting av sitkagran i feltet det er søkt om løyve for planting i ikkje gir auka belastning på naturtypene som er omtala. Dette gjer at Statsforvaltaren fann at søknaden kunne godkjennast, med disse vilkåra:

- *Løyvet er gyldig i 5 år frå den dato brevet er datert. Dersom tiltaket ikkje er gjennomført innan fristen, og det ikkje ligg føre søknad om utsett frist, vert løyvet automatisk trekt tilbake.*
- *Skogeigar må sørge for å hogga eller ringbarka trea frå førre omløp som står att i bratta sør på det nedre plantefeltet slik at dei ikkje kan bidra til spreiring av frø.*
- *Skogeigar pliktar å avgrensa spreiring av sitkagran frå plantefelta. Framtidig spreiring innanfor eigen eigedom skal fjernast av skogeigar. Ved spreiring til andre eigedommar må skogeigar om mogleg hente inn samtykke frå grunneigarar av naboeigedommar til å fjerne etablerte planter.*
- *Bestandet skal seinast hoggast ved biologisk hogstmoden alder.*
- *Det skal ikkje settast att livsløpstre eller frøtre ved hogst av bestandet*
- *Skogeigar skal gjennom internkontroll etablere rutiner for å sikre at avvik frå forskrifta eller vilkåra i dette brevet ikkje skjer*
- *Dokumentasjon på internkontroll skal leggjast fram på førespurnad.*
- *Plantinga skal utførast før tidlegast ei veke etter klagefristen er ute og ein eventuell klage er ferdig handsama.*

- Ved overdraging av eigedomen må ny grunneigar gjerast kjend med dette dokumentet og vilkåra som er sett

Statsforvaltaren kommenterer klagen slik:

- Vurdering av gyldigheita av observasjonar av ask og solblom burde vore tydeleggjort i vedtaket, men konklusjonen står seg da planting av sitkagran i liten grad påverkar ask og endringar i landskapet og bruken av dette gjer at solblom nok er borte frå området. Det er då heller ikkje registreringar av denne arten etter 1927 i område. Observasjonane frå 1927 har koordinatpresisjon på 707 og 1414 meter noko som gjer det vanskeleg å finne att lokalitetane
- Det er uvisst korleis sitkagran vil påverke dei 58 observerte trua artane som ligg innafør to km frå plantefeltet, av disse er to tredjedelar fuglar pattedyr og treslag, samt noko lav og sopp
- Nærare karakteristikkk av innmarksbeite og område kartlagt i prosjekt 2015 ligg utafør det som er rimeleg å gjere ved alminneleg synfaring i ei sak som denne
- Grunneigar har rett til å velgje treslag for forynging av areal innafør dei rammer som berekraftforskrifta og forskrift om utsetting av utanlandske treslag gjev
- Frøspreiing til trelause område høgare i terrenget kan ikkje utelukkast, men sitkagran vil normalt ikkje etablere seg høgare enn 500 m.o.h. i dette området
- Heia er truleg boreal hei (VU) eller fjellhei (NT), sitkagran kan spreie seg til heie som kan synast å vere under attgroing utan at sitkagran er en vesentleg driva i dette
- Manglande spreiiing av sitkagran i område er skuldast neppe at frøkjeldene er utanlandske. Dei fleste bestandane som produserer spiredyktige frø er basert på utanlandske frø

Statsforvaltaren finn ikkje at klagen har med seg vesentlege nye moment som kan gi grunnlag for å endre avslag av 04.03.2021 og opprettheld dette.

Miljødirektoratet si sakshandsaming og vurdering

Rettsgrunnlaget

Formålet med forskrift 25. mai 2012 nr. 466 om utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål (forskrifta) er å hindre at utsetting av utanlandske treslag medfører eller kan medføre uheldige følger for naturmangfaldet, jf. § 1. Etter § 5 er det krav om løyve til utsetting av utanlandske treslag til skogbruksformål. Løyve kan berre bli gitt dersom det ikkje er grunn til å tru at utsettinga vil føre til vesentlege uheldige følgjer for det biologiske mangfaldet. Dersom det ikkje er grunn til å tru at utsettinga vil føre til vesentlege uheldige følgjer, skal spørsmålet om løyve skal bli gitt eller ikkje avgjerast etter ei skjønsvurdering, der omsynet til uheldige følger for det biologiske mangfaldet skal vegast opp mot andre interesser. Det skal leggjast særleg vekt på om treslaget og eventuelle følgjeorgansimer medfører risiko for det biologiske mangfaldet. Prinsippa i nml. § 8 til 12 leggast til grunn som retningslinjer for vurderinga, jf. nml. § 7.

Kunnskap om sitkagran

Sitkagran er i Artsdatabanken si risikovurdering i 2018 kategorisert med svært høg risiko (SE). En årsak til den høge risikoplasseringa er at sitkagran viser tydeleg spreiiing inn i kystlynghei, kulturpåverka tørre areal, ulike opne naturtypar og forstyrta mark. I slik område kan sitkagrana danne svært tette bestand og endre naturtypen og fortrenge anna naturmangfald. Sitkagran er det treslaget med flest registrert forvilla førekomst i Artsdatabanken sin Fremmedartsbase. Kongleproduksjonen hos sitkagran begynner i ung alder, gjerne hjå ca. 20 år gamle trær. Produksjonen av frø er stor, og arten kan ha gode kongleår med 3-5 års mellomrom. Arten har dårleg forynging i svært skuggefull skog, men etablerer seg godt på mineraljord og tynne mosedekker, dels i halvskygge. De fleste dokumenterte naturlig spreidde tre står innanfor 200 m frå morbestand. I DN-utredning 8-2012 står det at grensa for kortdistansespreiing (Nygaard m. fl.

1999) er 80 meter med ei maksimal observert forynging på inntil 20 000 unge planter pr. dekar. I same utredning antakast langdistansespreiinga å kunne bli på opptil 1739 meter når vinden bles med 10 m/s og 3477 meter ved 20 m/s.

Vurderingar

Sitkagran er i framandartslista frå 2018 sett i kategorien svært høg økologisk risiko (SE). Vi legg til grunn at arten har god spreingsevne og kan ha stor negativ effekt på naturmangfaldet.

Vi finn disse naturverdiane som etter vår vurdering er relevant for saka:

Raudlista artar

Art	Status	Avstand
Ask	Sårbar	100 - 500 m
Hårkrinslav	Sårbar	500 - 1000 m
Alm	Sårbar	500 - 1000 m
Gulbrun narrevokssopp	Nær trua	1000 - 1500 m
Lutvokssopp	Nær trua	1000 - 1500 m
Gulfotvokssopp	Nær trua	1000 - 1500 m
Klokkesolbie	Nær trua	1500 - 2000 m
Bleik kraterlav	Sårbar	1500 - 2000 m

Viktige naturtypar:

Naturtype	Status	Avstand
Indre Kvam vest, Rik sump- og kildeskog	Svært viktig	100 - 500 m
Indre Kvam vest, Rik sump- og kildeskog	Viktig	500 - 1000 m
Øverland sør, Naturbeitemark	Svært viktig	1000 - 1500 m
Træet- Amdal Ø, Tresatt kulturmark	Viktig	1000 - 1500 m
Gauk, Haustingsskog	Viktig	1500 - 2000 m
Indre Kvam sør 1, Store gamle trær	Viktig	500 - 1000 m
Indre Kvam sør 4, Store gamle trær	Viktig	500 - 1000 m

MiS-figurar

MiS-figur -	Avstand
Eldre lauvsuksesjonar	500 - 1000 m
Rik bakkevegetasjon	1000 - 1500 m
Rik bakkevegetasjon	1000 - 1500 m
Rik bakkevegetasjon	1500 - 2000 m

Samla belastning utanlandske treslag

Treslag	Status	Antall	Avstand
Edelgran	Ikkje vurdert	1	1000 - 1500 m
Sitkagran	Svært høg risiko	1	1500 - 2000 m

Vi finn dei to registreringane i Artskart gjengjevne i tabellen over. I tillegg veit vi frå synfaringssrapporten at det er bestand med sitkagran, lerk og douglasgran kring plantefelta.

Vi merker oss at dette er replanting av areal som før har hatt sitkagran. Utplantinga kan gje negativ påverking på et tal raudlista artar og viktige naturtypar. I tillegg er det registrert MiS-figurar i område.

Dei fleste av disse førekomstane ligg likevel meir enn 500 meter frå dei planlagde plantefelta. Miljødirektoratet si vurdering er at disse to plantefelta ikkje vil ha stor negativ verknad på naturmangfaldet slik det kjem fram i dei registreringane som ligg føre. Det er ikkje rimeleg å anta at dei vil gje monaleg større spreiring av utanlandske treslag inn i heiområda ovanfor enn det som alt skjer frå etablerte bestand. Disse er heller ikkje dokumentert å være viktige i

naturmangfoldssamanheng. Det er etablert vegnett i området og dette styrker den positive samfunnsmessige verknaden av tiltaket i form av verdiskaping.

Miljødirektoratet finner derfor samla sett ikkje grunnlag for å gjere om på Statsforvaltarens vedtak.

Hilsen

Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Yngve Svarte
avdelingsdirektør

Janne Øvrebø Bohnhorst
seksjonsleiar

Tenk miljø - vel digital postkasse frå e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Statsforvaltaren i Rogaland	Postboks 59	4001	Stavanger
Tysvær kommune	Postboks 94	5575	AKSDAL
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO